

Občina Slovenska Bistrica

Kolodvorska ulica 10, 2310 Slovenska Bistrica

Občinski svet

24. redna seja občinskega sveta 20. oktober 2026

Gradivo za 10. točko dnevnega reda

ZADEVA: Lokalni program za kulturo občine Slovenska Bistrica za obdobje
2026 – 2033

POROČEVALKA: Irena Jereb, vodja Oddelka za družbene dejavnosti

Občina Slovenska Bistrica

Kolodvorska ulica 10, 2310 Slovenska Bistrica

Oddelek za družbene dejavnosti

Številka: 24/2026-LPK

Datum: 3.7.2026

Občina Slovenska Bistrica

Občinski svet

ZADEVA: Lokalni program za kulturo občine Slovenska Bistrica za obdobje 2026-2033

I. PREDLAGATELJ

Župan

II. DELOVNO TELO, PRISTOJNO ZA OBRAVNAVO

Odbor za družbene dejavnosti

III. VRSTA POSTOPKA

Enofazni

IV. PRAVNE PODLAGE

- Zakon o Uresničevanju javnega interesa za kulturo (Uradni list RS št. 77/07 – uradno prečiščeno besedilo, 56/08, 4/10, 20/11, 111/13, 68/16, 61/17, 21/18 – ZNOrg, 3/22 – ZDeb, 105/22 – ZZNŠPP, 8/25 in 77/25)
- Statut Občine Slovenska Bistrica (Uradni list RS, št. 79/19)

V. NAMEN IN CILJI SPREJEMA

14. člen Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo opredeljuje, da lokalna skupnost sprejme svoj lokalni program za kulturo (v nadaljevanju: LPK) za obdobje osmih let, pri čemer lahko program vsebuje tudi dolgoročne usmeritve, ki presegajo to obdobje.

Lokalni program za kulturo Občine Slovenska Bistrica za obdobje 2026-2033 (v nadaljevanju LPK) predstavlja programski in izvedbeni dokument, ki določa usmeritve na različnih področjih kulture ter postavlja smeri razvoja in prioritete občinske kulturne politike. Priprava in sprejetje LPK predstavlja zakonodajno predpisan in sistemsko načrtovan ukrep spodbujanja potencialov okolja in usmerjanja skupnih prizadevanj lokalne skupnosti za razvoj kulture, s tem pa tudi za dvig kakovosti bivanja v našem okolju. Dokument opredeljuje obseg in vsebino javnega kulturnega interesa na način, ki v kar največji meri zagotavlja pogoje za uresničevanje javnih kulturnih dobrin. Dokument bo skladno z zakonom ustrezna strateška podlaga za izvajanje kulturnih politik in iz njih izhajajočih ukrepov v obdobju od leta 2026 do 2033, hkrati pa predstavlja skupni temelj za usklajeno in premišljeno delovanje vseh deležnikov na področju kulture in javnih politik v občini Slovenska Bistrica. LPK omogoča pogoje za čim bolj skladen razvoj kulture na območju občine, dvig kulturne ustvarjalnosti, večanje dostopnosti kulturnih dobrin in ustvarjanja ter spodbujanja kulturne raznolikosti.

Cilji LPK so:

- ohraniti obstoječi in nadgraditi kulturni standard in zagotavljati dostopnost kulturnih dobrin ter pogojev za ustvarjalnost,
- opredeliti področja kulture, ki so v javnem interesu in na katerih se zagotavljajo kulturne dobrine kot javne dobrine,
- opredeliti prioritete, cilje in ukrepe za doseg ciljev,
- zagotoviti finančne in prostorske pogoje za izvajanje kulturnih dejavnosti in investicije v javno kulturno infrastrukturo,
- opredeliti usmeritve, ki so potrebne za uresničitev ciljev programa.

Občina Slovenska Bistrica bo z zagotavljanjem namenskih proračunskih sredstev skrbela za spodbujanje ustvarjalnosti in povezovanja na kulturnem področju. Razvojni ukrepi so zastavljeni na način, ki ob upoštevanju razvojnih možnosti in potencialov omogočajo skladen in uravnotežen razvoj različnih kulturnih dejavnosti znotraj lokalne skupnosti ter dostopnost kulturnih vsebin na vseh področjih delovanja čim širšemu krogu ljudi.

VII. FINANČNE POSLEDICE

Sprejetje predlaganega programa nima neposrednih finančnih posledic za občinski proračun.

VIII. PREDLOG SKLEPA

Občinskemu svetu predlagamo, da predlog odloka obravnava, o njem razpravlja ter sprejme naslednji

S K L E P

Občinski svet Občine Slovenska Bistrica sprejme Lokalni program za kulturo občine Slovenska Bistrica za obdobje 2026-2033

S spoštovanjem,

Irena Jereb
vodja oddelka

Priloge:

- Lokalni program za kulturo občine Slovenska Bistrica za obdobje 2026-2033

OBČINA SLOVENSKA BISTRICA

Kolodvorska ulica 10
2310 Slovenska Bistrica

LOKALNI PROGRAM ZA KULTURO

OBČINE SLOVENSKA BISTRICA

ZA OBDOBJE 2026 - 2033

Marec 2026

VSEBINA

1 UVOD	2
1.1 IZHODIŠČA IN NAMEN PRIPRAVE LOKALNEGA PROGRAMA ZA KULTURO	2
1.2 PRAVNA PODLAGA ZA SPREJEM	3
2 OCENA STANJA NA PODROČJU KULTURE V OBČINI SLOVENSKA BISTRICA	4
2.1 ORGANIZIRANOST KULTURE IN KULTURNE POLITIKE	4
2.2 KNJIŽNIČNA DEJAVNOST	5
2.3 UMETNIŠKI PROGRAMI	8
2.4 KULTURNA DEDIŠČINA	9
2.4.1 Materialna (snovna) kulturna dediščina	10
2.4.2 Nesnovna kulturna dediščina	10
2.5 LJUBITELJSKA KULTURA	13
2.6 MEDIJI	19
3 USMERITVE V PRIHODNJEM OBDOBJU	20
4 KLJUČNI CILJI IN UKREPI	21
5 NAČIN IZVAJANJA IN SPREMLJANJA	23

1 UVOD

1.1 Izhodišča in namen priprave lokalnega programa za kulturo

Naloge lokalne skupnosti na področju kulture so opredeljene v 66. členu Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo:

»Občina zagotavlja najmanj tiste javne kulturne dobrine, kakor določa posebni zakon (knjižničarstvo, varstvo kulturne dediščine, arhivska dejavnost ipd.), podpira ljubiteljske kulturne dejavnosti, vključno s tistimi, ki so namenjene kulturni integraciji manjšinskih skupnosti in priseljencev ter pokriva tudi druge kulturne potrebe prebivalcev, ki jih ugotovi s svojim programom za kulturo.

Ne glede na prejšnji odstavek občina zagotovi tudi javne kulturne dobrine širšega pomena na področjih kulturnih dejavnosti, ki jih določa 4. člen tega zakona, če je to mogoče glede na objektivne okoliščine kot so število prebivalcev, ekonomska moč, prostorske in kadrovske kapacitete ipd., oziroma če to izhaja iz kulturne tradicije občine.«

Lokalni program za kulturo Občine Slovenska Bistrica za obdobje 2026-2033 (v nadaljevanju LPK) predstavlja programski in izvedbeni dokument, ki določa usmeritve na različnih področjih kulture ter postavlja smeri razvoja in prioritete občinske kulturne politike. Priprava in sprejetje LPK predstavlja zakonodajno predpisan in sistemsko načrtovan ukrep spodbujanja potencialov okolja in usmerjanja skupnih prizadevanj lokalne skupnosti za razvoj kulture, s tem pa tudi za dvig kakovosti bivanja v našem okolju. Dokument opredeljuje obseg in vsebino javnega kulturnega interesa na način, ki v kar največji meri zagotavlja pogoje za uresničevanje javnih kulturnih dobrin. Dokument bo skladno z zakonom ustrezna strateška podlaga za izvajanje kulturnih politik in iz njih izhajajočih ukrepov v obdobju od leta 2026 do 2033, hkrati pa predstavlja skupni temelj za usklajeno in premišljeno delovanje vseh deležnikov na področju kulture in javnih politik v občini Slovenska Bistrica. LPK omogoča pogoje za čim bolj skladen razvoj kulture na območju občine, dvig kulturne ustvarjalnosti, večanje dostopnosti kulturnih dobrin in ustvarjanja ter spodbujanja kulturne raznolikosti.

Občina Slovenska Bistrica bo z zagotavljanjem namenskih proračunskih sredstev skrbela za spodbujanje ustvarjalnosti in povezovanja na kulturnem področju. Razvojni ukrepi so zastavljeni na način, ki ob upoštevanju razvojnih možnosti in potencialov omogočajo skladen in uravnotežen razvoj različnih kulturnih dejavnosti znotraj lokalne skupnosti ter dostopnost kulturnih vsebin na vseh področjih delovanja čim širšemu krogu ljudi.

Cilji LPK Občine Slovenska Bistrica so:

- ohraniti obstoječi in nadgraditi kulturni standard in zagotavljati dostopnost kulturnih dobrin ter pogojev za ustvarjalnost,
- opredeliti področja kulture, ki so v javnem interesu in na katerih se zagotavljajo kulturne dobrine kot javne dobrine,
- opredeliti prioritete, cilje in ukrepe za doseg ciljev,
- zagotoviti finančne in prostorske pogoje za izvajanje kulturnih dejavnosti in investicije v javno kulturno infrastrukturo,
- opredeliti usmeritve, ki so potrebne za uresničitev ciljev programa.

1.2 Pravna podlaga za sprejem

Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo (ZUJIK)

Priprava lokalnega programa za kulturo je opredeljena v 14. členu Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Ur.l.RS, št. 77/07 – UPB, 56/08, 4/10, 20/11, 111/13, 68/16, 61/17, 21/18 – ZNOrg, 3/22 – ZDeb, 105/22 – ZZNŠPP, 8/25 in 77/25) – v nadaljevanju ZUJIK. Lokalna skupnost sprejeme svoj lokalni program za kulturo za obdobje osmih let, pri čemer lahko program vsebuje tudi dolgoročne usmeritve, ki presegajo to obdobje.

Resolucija o nacionalnem programu za kulturo 2024 – 2031 (RENPK24-31)

LPK se pripravi v skladu z Resolucijo o nacionalnem programu za kulturo 2024–2031 (Ur. l. RS, št. 61/2024), s katero je opredeljen javni interes za kulturo na ravni države. Opredeljuje vizijo, cilje, deležnike, prečne politike in področja kulture, na katerih se zagotavljajo kulturne dobrine kot javne dobrine ter ključne usmeritve na področju investicij v javno kulturno infrastrukturo.

ReNPK 24–31 upošteva sodobne mednarodne strateške smernice kulturnih politik. Kot eno najpomembnejših vodil služi Unescova Konvencija o varovanju in spodbujanju raznolikosti kulturnih izrazov (v nadaljnjem besedilu: MKRKI), ki jo je Republika Slovenija ratificirala leta 2006. MKRKI je bila obravnavana v več poročilih, med njimi je najnovejše Preoblikovanje politik za ustvarjalnost: kultura kot globalno javno dobro iz leta 2022, ki dodatno krepi predhodno zastavljeno povezovanje kulture z Agendo za trajnostni razvoj do leta 2030. Med smernicami Evropske unije je poleg še veljavne Nove evropske agende za kulturo iz leta 2018 pomemben tudi Evropski zeleni dogovor (vključno z Novim evropskim Bauhausom in Valom prenove za Evropo), s katerim si EU prizadeva za oblikovanje trajnostno naravnane družbe. ReNPK 24–31 je usklajen z Resolucijo sveta o delovnem načrtu EU za kulturo za obdobje 2023–2026, ki v ospredje skupnih evropskih prizadevanj postavlja izboljšanje položaja kulturnih delavcev, krepitev vloge kulture v družbi, aktiviranje moči kulture pri reševanju podnebne krize in gradnjo kulturnih razsežnosti zunanjih odnosov EU. Na državni ravni je med najpomembnejšimi dokumenti, ki jim sledi ReNPK 24–31, Strategija razvoja Slovenije 2030. Dokument je usklajen s številnimi področnimi državnimi, evropskimi in mednarodnimi strategijami, smernicami in usmeritvami.

2 OCENA STANJA NA PODROČJU KULTURE V OBČINI SLOVENSKA BISTRICA

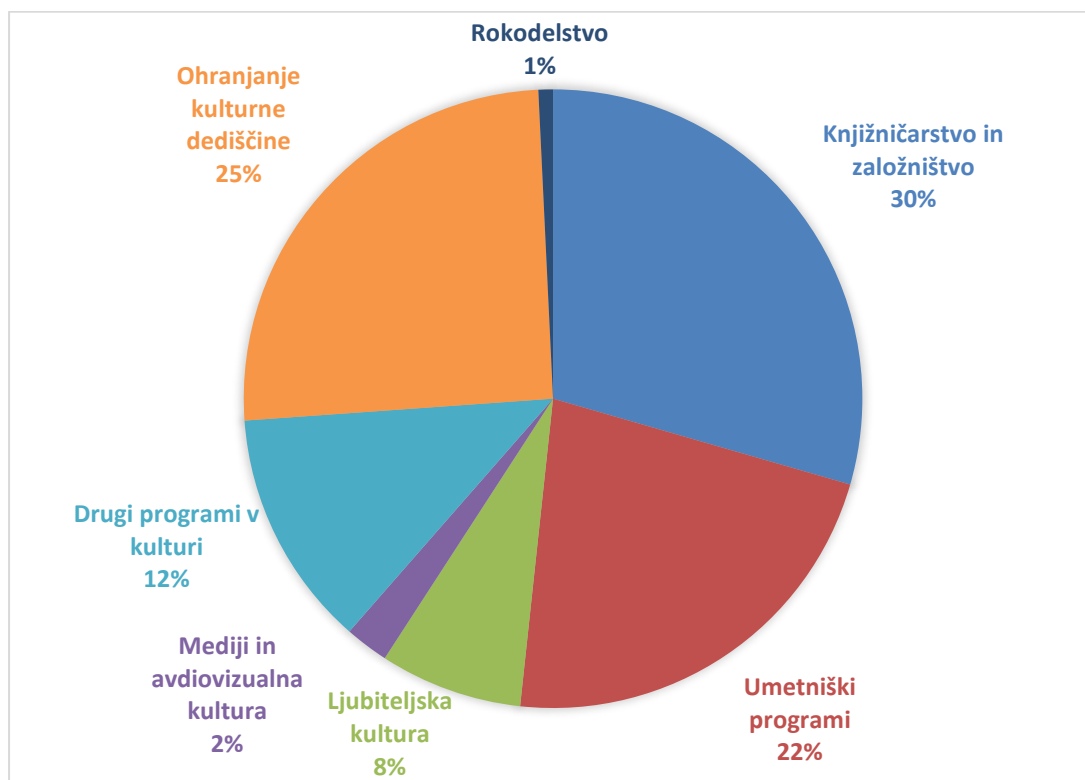
2.1 Organiziranost kulture in kulturne politike

V občini Slovenska Bistrica delujejo številni organizatorji kulturnih programov in projektov. Na celotnem območju sta dobro zastopani tako institucionalna kot tradicionalna ljubiteljska kultura, ki imata pomembno vlogo pri zagotavljanju kakovosti in pestrosti kulturnega življenja občanov. Izvajalci kulturnih programov v Občini Slovenska Bistrica so:

- društva na področju kulturnih dejavnosti s sedežem v občini,
- Knjižnica Josipa Vošnjaka,
- Javni sklad RS za kulturne dejavnosti, Območna izpostava Slovenska Bistrica,
- javni zavodi s področja kulture (Zavod za kulturo Slovenska Bistrica, Glasbena šola Slovenska Bistrica, ...),
- Center domače in umetnostne obrti,
- posamezniki, samozaposleni v kulturi registrirani na območju občine, ki so vpisani v razvid samostojnih izvajalcev javnih kulturnih projektov pri Ministrstvu za kulturo,
- gospodarske organizacije, nevladne organizacije in druge neprofitne pravne osebe, registrirane za opravljanje dejavnosti na področju kulture in umetnosti ter izobraževanja.

Največji delež javnega interesa v kulturi uresničujejo javni zavodi, ob njih pa delujejo številna kulturna društva in skupine ter Center domače in umetnostne obrti kot ključni nosilec javnega interesa na področju nesnovne kulturne dediščine in rokodelstva. Zaradi velikega obsega delovanja ljubiteljske kulture in zagotavljanja podpore svoje naloge izvajajo tudi Zveza kulturnih društev občin Makole, Poljčane in Slovenska Bistrica, Zveza svobod Slovenska Bistrica ter Območna izpostava Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti Slovenska Bistrica (v nadaljevanju: OI JSKD Slovenska Bistrica). Občina Slovenska Bistrica v proračunu zagotavlja sredstva za delovanje javnih zavodov in podporo ljubiteljski kulturi preko javnih razpisov in drugih oblik financiranja. Višina proračunskih sredstev, namenjenih kulturi, se opredeli ob pripravi vsakoletnega proračuna.

SLIKA 1: RAZREZ SREDSTEV ZA KULTURNE PROGRAME V PRORAČUNU OBČINE V LETU 2025

2.2 Knjižnična dejavnost

Knjižnica Josipa Vošnjaka Slovenska Bistrica

Knjižnično dejavnost v občini zagotavlja javni zavod Knjižnica Josipa Vošnjaka Slovenska Bistrica, ki je osrednja splošna knjižnica za območje občin Slovenska Bistrica, Oplotnica, Poljčane in Makole. Njeno poslanstvo je omogočati dostop do znanja, informacij, kulture in razvedrila za vse generacije ter spodbujati vseživljenjsko učenje, ustvarjalnost in kulturno udeleženo občanov. Po obsegu delovanja knjižnica sodi v III. tip splošnih knjižnic (20.000–50.000 prebivalcev).

Člani in obiskovalci prihajajo tudi iz drugih občin, mnogi pa knjižnico uporabljajo na daljavo preko spletnih storitev, domače strani in modula COBISS/OPAC, ki omogoča vpogled v lokalno zbirko in storitve knjižnice. S tem knjižnica presega lokalne meje in postaja dostopna širši javnosti doma in v tujini.

V sestavo javnega zavoda Knjižnice Josipa Vošnjaka Slovenska Bistrica sodijo krajevne knjižnice:

- Knjižnica Kebelj, Kebelj 26A, Oplotnica,
- Knjižnica Makole, Makole 24, Makole,
- Knjižnica Oplotnica, Prešernova cesta 23A, Oplotnica,

- Knjižnica Poljčane, Dravinjska cesta 26, Poljčane,
- Knjižnica Pragersko, Ulica Karla Paja 10, Pragersko,
- Knjižnica Tinje, Veliko Tinje 29, Zg. Ložnica.

V knjižnični mreži deluje tudi bibliobus Mariborske knjižnice (postajališče Impol) in koleksijski zbirki v Domu dr. Jožeta Potrča Poljčane, enota Poljčane in enota Slovenska Bistrica.

Knjižnica Josipa Vošnjaka Slovenska Bistrica je prostor, kjer se prepletajo tradicija in sodobnost, znanje ter ustvarjalnost, knjige in ljudje. S svojim delom uresničuje poslanstvo odprte, vključujoče in napredne knjižnice, ki je srce kulturnega in intelektualnega življenja lokalne skupnosti.

Knjižničarstvo v Slovenski Bistrici ima bogato tradicijo. Začetki segajo v leto 1858, ko je kaplan Matevž Vrečko ustanovil prvo farno knjižnico. Z začetki knjižničarstva sta močno povezani imeni Josip Vošnjak in Lovro Stepišnik, ki sta leta 1863 ustanovila knjižnico Slovenska bukvarnica in Bralno društvo pod Pohorjem z namenom, da bi izobrazila čim več preprostih kmetov in jih spodbudila k branju slovenskih knjig.

Današnja knjižnica je od leta 1984 poimenovana po dr. Josipu Vošnjaku. Leta 1946 je bila ustanovljena Ljudska knjižnica Slovenska Bistrica, ki se je nahajala v prostoru nad kinodvorano v stavbi hranilnice. Od tod se je leta 1965 preselila na Trg svobode, ko je bila ustanovljena Matična knjižnica občine Slovenska Bistrica. Današnjo podobo s prenovljenimi, večjimi prostori in sodobnejšo opremo je dobila leta 2007.

Načrtovanje knjižnične dejavnosti temelji na bogati tradiciji, dolgoletnem delovanju ter strokovnih izkušnjah knjižničarjev, ki s svojim znanjem, predanostjo in vizijo oblikujejo sodobno knjižnico prihodnosti. Knjižnica danes ni več le prostor izposoje gradiva, temveč odprta platforma za izobraževanje, druženje, ustvarjalnost in kulturni dialog. Zato mora tudi njen razvoj slediti hitrim družbenim, tehnološkim in kulturnim spremembam ter se prožno prilagajati potrebam lokalnega okolja in širše skupnosti.

Sodobni čas zahteva premišljeno načrtovanje in racionalno poslovanje, ki združuje odgovorno upravljanje virov, inovativne pristope in trajnostno naravnost. V središče vsega postavljamo uporabnika – posameznika z njegovimi potrebami, interesi in pričakovanji. Prav on je razlog, da knjižnica obstaja, raste in se razvija.

Knjižnica Josipa Vošnjaka Slovenska Bistrica je v letih svojega delovanja postala eno ključnih informacijskih in izobraževalnih središč v lokalnem okolju. Z razvojem storitev in nenehnim vključevanjem novih tehnologij se je preoblikovala v sodobno ustanovo, ki povezuje tradicijo knjižničarstva z naprednimi načini pridobivanja in posredovanja znanja.

Knjižnica uresničuje svoje temeljno poslanstvo – zagotavljanje enakega in odprtega dostopa do informacij vsem članom skupnosti, ne glede na starost, izobrazbo ali socialni položaj.

V okviru knjižnične javne službe izvaja naslednje dejavnosti:

- zbira, obdeluje, hrani in posreduje knjižnično gradivo,
- zagotavlja dostop do knjižničnega gradiva in elektronskih publikacij,
- izdeluje knjižnične kataloge, podatkovne zbirke in druge informacijske vire,
- posreduje bibliografske in informacijske proizvode ter storitve,
- sodeluje v medknjižnični izposoji in posredovanju informacij,
- pridobiva in izobražuje uporabnike,
- skrbi za informacijsko opismenjevanje uporabnikov,
- varuje knjižnično gradivo, ki je kulturni spomenik,
- opravlja drugo bibliotekarsko, dokumentacijsko in informacijsko delo,
- zagotavlja storitve za prebivalce s posebnimi potrebami,
- sodeluje v vseživljenjskem izobraževanju,
- zbira, obdeluje, varuje in posreduje domoznansko gradivo,
- zagotavlja dostopnost in uporabo gradiv javnih oblasti, ki so splošno dostopna na elektronskih medijih,
- organizira posebne oblike dejavnosti za otroke, mladino in odrasle, ki so namenjene spodbujanju bralne kulture,
- organizira posebne oblike dejavnosti za otroke, mladino in odrasle s posebnimi potrebami,
- organizira kulturne prireditve, ki so povezane s knjižnično dejavnostjo.

Vse naloge knjižnica uresničuje s pomočjo strokovno usposobljenih, odprtih in ustvarjalnih zaposlenih, ki delujejo v duhu sodelovanja, prijaznosti in odgovornosti. Knjižničarji so nosilci znanja in promotorji kulture, pripravljeni na izzive sodobnega časa ter zavezani enakopravnemu in spoštljivemu odnosu do vseh uporabnikov.

Knjižnica stalno izboljšuje kakovost svojih storitev, razvija nove oblike dela, uvaja sodobne informacijske tehnologije in s tem krepi svojo vlogo središča znanja, kulture in skupnosti.

Pomemben del poslanstva knjižnice je tudi ohranjanje in promocija slovenske pisne in znanstvene dediščine. Na tej osnovi knjižnica gradi svojo zbirko gradiva ter si prizadeva pridobiti čim več domoznanskega gradiva, ki ga bo lahko posredovala današnjim in prihodnjim generacijam.

Temeljne vrednote knjižnice so:

- spoštovanje in ohranjanje kulturne dediščine,
- strokovnost in kakovost storitev,
- odprtost, sodelovanje in dostopnost,
- prijazni in spoštljivi medosebni odnosi,
- zadovoljstvo uporabnikov in zaposlenih,
- odgovornost do skupnosti in prihodnosti.

Knjižnica v številkah

Knjižnica Josipa Vošnjaka Slovenska Bistrica poslanstvo opravlja za 36.284 (1. 1. 2025) prebivalcev občin Slovenska Bistrica, Makole, Oplotnica in Poljčane kot potencialnih uporabnikov knjižničnih storitev.

Število vseh članov, vpisanih v knjižnico na dan 1. 1. 2025, je bilo 10.999.

Število aktivnih članov Knjižnice Josipa Vošnjaka Slovenska Bistrica je 1. 1. 2025 doseglo številko 6.261. Knjižnico je v letu 2024 zaradi izposoje knjižničnega gradiva obiskalo 130.728 obiskovalcev.

Število obiskovalcev vseh prireditev skupaj z bibliopedagoškimi urami, urami pravljič, delavnicami in projekti v letu 2024 je bilo 6.972.

1. 1. 2025 je knjižnična zbirka štela 192.912 enot knjižničnega gradiva.

Vizija

Knjižnica Josipa Vošnjaka Slovenska Bistrica želi biti več kot le prostor knjig. Ostala bo navdihujoče, sodobno, odprto, vključujoče in povezovalno središče znanja, kulture in skupnosti, v katerem se bo vsaka generacija počutila dobrodošlo, slišano in spodbujeno k osebni rasti.

Želi biti knjižnica, ki sledilno in proaktivno odgovarja na potrebe časa, obenem pa zavestno ohranja svojo kulturno in domoznansko identiteto. Z razvijanjem kakovostne in raznolike knjižnične zbirke, z uporabo sodobnih tehnologij, z dostopnimi storitvami in pestro programsko ponudbo želimo še naprej soustvarjati okolje, v katerem je znanje dostopno vsem brez razlik.

Knjižnica bo ostala srce lokalne skupnosti – prostor, kjer se srečujejo ljudje, ideje in zgodbe. Prostor, kjer preteklost navdihuje sedanjost in gradi prihodnost.

2.3 Umetniški programi

Zavod za kulturo Slovenska Bistrica

Javni interes na področju trajnega in kontinuiranega izvajanja kulturnih dejavnosti Občina Slovenska Bistrica uresničuje z ustanovitvijo in poslanstvom javnega zavoda Zavoda za kulturo Slovenska Bistrica (v nadaljevanju: ZZK). ZZK je bil ustanovljen leta 1996 z namenom širjenja kulturne klime v lokalnem okolju občine Slovenska Bistrica na področjih vzdrževanja, obnove in revitalizacije arhitekturne, krajinske, umetnostno-zgodovinske, tehniške ter etnološke dediščine. Poleg tega se ukvarja še z izdajateljstvom, s prireditveno, galerijsko in razstavno dejavnostjo. Dejavnost zavoda se izvaja kot javna služba in v javnem interesu.

ZZK s sedežem v Bistriškem gradu predstavlja osrednjo kulturno institucijo v občini Slovenska Bistrica. S svojo dejavnostjo sistematično in organizirano ustvarja pozitivno kulturno atmosfero v domačem okolju ter vzdržuje motiviran ustvarjalni duh tako v lokalnem kot širšem okolju. Z

aktivnostmi se osredotoča na različne doživljajske, informativne in izobraževalne vsebine, namenjene različnim ciljnim skupinam. Deluje na umetnostno zgodovinskem, umetniškem in etnološkem področju, kar je v skladu z njegovimi formalnimi ustanovitvenimi akti.

Na praktični ravni Zavod obsežno deluje na področju muzejske in galerijske dejavnosti, ki se izvaja v prostorih galerije Grad in v Graslovem stolpu. V letu 2025 so bile postavljene razstave: Vojko Gašperut - Gašper in Stjepan Perkovič, Vsi cvetov prihodnosti so v semenih sedanjosti, Ustvarjalnost ne pozna meja, Dodir/Touch/Dotik in razstava Hane Nekrep Kalček Sreče.

V okviru pedagoške dejavnosti zavod izvaja pedagoško dejavnost v gradu, ki razvija ozaveščenost mladih ljudi od predšolskih otrok vse do najstniške mladine in odraslih, o umetniških, zgodovinskih in etnoloških stvaritvah in ustvarjalnosti ljudi, ki so živeli v lokalnem okolju v preteklosti in ustvarili njeno današnjo podobo. Druga pedagoška dejavnost pa Zavod izvaja na terenu na Ančnikovem gradišču, na Pečovnikovi domačiji in pri Šotorovem mlinu na Šmarnem na Pohorju.

Med nalogami Zavoda je tudi organizacija kulturnih prireditev ter revitalizacija nepremične kulturne dediščine. Poleg tega je tudi izdajateljska hiša, ki podpira literarno in raziskovalno ustvarjalnost lokalnega prebivalstva.

Vizija Zavoda za kulturo je v kontinuiranem procesu rasti razviti institucijo, ki se uspešno odziva na splošno kolektivno stanje duha v okolju, aktivira in ohranja motivacijo za ustvarjalno delovanje ter vedrino duha. V organizacijskem in funkcionalnem smislu si prizadeva utrditi in nadgraditi prepoznavnost svojih dejavnosti kot specializirane kulturno-muzejske in galerijske institucije.

Na področju razvoja kulturne dejavnosti si prizadeva za aktivno povezovanje različnih deležnikov na področju kulture in povezovanje kulturnih dejavnosti z drugimi sektorji (vključevanje v

turistično ponudbo) z namenom višanja dodane vrednosti lokalne kulturne dejavnosti.

2.4 Kulturna dediščina

Občina se ponaša z bogato kulturno dediščino, ki predstavlja pomemben in nedeljiv del lokalne (in širše) identitete, predstavlja kakovost življenjskega okolja in je ključni vir uravnoteženega in trajnostnega razvoja.

Kulturno dediščino so z znanjem in védenjem ustvarili, jo prepoznavajo in ohranjajo posamezniki in družba. Je dokument obstoja narodne in državne skupnosti in hkrati priložnost za njen razvoj. Kulturno dediščino zaradi svoje kulturne, znanstvene, razvojne in splošne človeške vrednosti celostno ohranjamo in jo uveljavljamo kot vir za trajnostni gospodarski, družbeni in lokalni razvoj.

2.4.1 Materialna (snovna) kulturna dediščina

Materialna (snovna) kulturna dediščina obsega fizične ostaline preteklosti, kot so stavbe (cerkve, gradovi), arheološka najdišča, predmeti in zbirke, ki imajo zgodovinsko ali umetniško vrednost. Delimo jo na nepremično (objekti) in premično dediščino (muzejski predmeti), pomemben del pa predstavljajo tudi kulturni spomeniki z izjemno vrednostjo.

Naloge občine na področju varovanja kulturne dediščine obsegajo skrb in ohranjanje lokalnih kulturnih spomenikov, sodelovanje pri pripravi občinskih prostorskih aktov (OPN) za varstvo kulturne dediščine ter zagotavljanje proračunskih sredstev za njeno vzdrževanje. Občina pri tem sodeluje s pristojnimi institucijami in spodbuja vključevanje dediščine v razvojne načrte.

Ključne aktivnosti Občine Slovenska Bistrica na področju varovanja materialne kulturne dediščine so:

- varovanje, obnova in promocija kulturnih spomenikov ter zagotavljanje temu namenjenih finančnih sredstev v proračunu,
- prostorsko načrtovanje (vključevanje kulturnih spomenikov v postopke priprave in sprejema občinskih prostorskih aktov ter preprečevanje uničevanja spomenikov pri gradnjah),
- sodelovanje s stroko pri izvajanju ukrepov varovanja kulturne dediščine,
- promocijske in izobraževalne aktivnosti (ozaveščanje javnosti o pomenu kulturne dediščine in njeno vključevanje v turistično ponudbo).

Kulturni spomeniki lokalnega pomena so opredeljeni z Odlokom o kulturnih spomenikih lokalnega pomena v občini Slovenska Bistrica (UGSO 10/26) z namenom, da se ohranjajo kulturne, zgodovinske, arheološke, urbanistične, etnološke in umetnostno-zgodovinske vrednote ter zagotovi nadaljnji obstoj.

Na območju občine Slovenska Bistrica se nahaja 342 enot registrirane nepremične kulturne dediščine, od tega imamo 214 kulturnih spomenikov lokalnega pomena in 3 kulturne spomenike državnega pomena.

2.4.2 Nesnovna kulturna dediščina

Nesnovna kulturna dediščina obsega prakse, predstavitve, izraze, znanja in veščine, ki jih skupnosti in posamezniki prenašajo iz roda v rod, jih vedno znova ustvarjajo v odzivu na svoje okolje, v sozvočju z naravo in kulturo, iz njih črpajo svojo identiteto in pripadnost. Jedro

ohranjanja nesnovne kulturne dediščine predstavljajo ljudje - skupnosti, skupine in posamezniki kot njeni nosilci, ki so obenem tudi edino zagotovilo, da bo nesnovna kulturna dediščina, ki ima zelo oprijemljive izraze in emocionalne učinke, preživela in prilagodila sodobnemu času. Z njo so povezane tudi premičnine (instrumenti, orodja, predmeti, izdelki in artefakti) in kulturni prostori, v katerih se ta dediščina izvaja ali izraža.

Za obstoj nesnovne kulturne dediščine je bistvenega pomena njeno poustvarjanje, posredovanje iz roda v rod in nenazadnje vsaj njeno ustrezno dokumentiranje, saj v nasprotnem primeru tvegamo njeno nepovratno izgubo.

Center domače in umetnostne obrti (CDUO)

Ključni nosilec javnega interesa na področju ohranjanja in razvoja nesnovne kulturne dediščine v našem okolju – zlasti tradicionalnih rokodelskih znanj in veščin ter njihove sodobne nadgradnje, je Center domače in umetnostne obrti (v nadaljevanju: CDUO), ki s svojim delovanjem skrbi za ohranjanje tradicionalnih rokodelskih znanj in nesnovne kulturne dediščine, ki je za obstoj in krepitev narodne identitete izjemnega pomena. S prenosom rokodelskih znanj in veščin pomembno utrjuje zavedanje o pomenu dediščine, nujnosti nujnega varovanja in spoštovanja, ter o številnih razvojnih potencialih, ki jih nudi.

CDUO je nastal leta 2003 v okviru nacionalnega programa Phare » Znanje za sodelovanje«. Nosilec projekta je bila Občina Slovenska Bistrica, Ministrstvo za kulturo, Kulturno izobraževalno društvo keramikov in lončarjev Podravja Majolika in HTBL – Ortweinschule Graz iz Avstrije. Skozi projekt je bil ustrezno urejen in opremljen keramični atelje, v čezmejnem sodelovanju s šolo HTBL Ortweinschule Graz, pa so bili usposobljeni mentorji za poučevanje oblikovanja keramike.

Pravnoorganizacijsko je CDUO do novembra 2014 deloval kot sekcija Kulturno izobraževalnega društva keramikov in lončarjev Podravja Majolika. Od leta 2014 deluje kot Rokodelska zadruga, socialno podjetje in član Konzorcija rokodelskih centrov Slovenije, ki združuje redka znanja in izdeluje unikatne, naravi in človeku prijazne, na kulturni dediščini temelječe izdelke.

Aktivnosti CDUO so družbeno koristno naravnane in večinoma izvedene brezplačno in neprofitno. V okviru svojega poslanstva CDUO svoje aktivnosti usmerja na štiri glavna področja delovanja:

1. Ohranjanje rokodelskih veščin in znanj:

Zaradi nesistematičnega in družbeno nespodbudnega odnosa do rokodelstva se znanje o izdelavi avtohtonih rokodelskih izdelkov izgublja. S tem se izgublja prenos znanj, ki so se prenašala iz roda v rod in ohranjala lokalne posebnosti in izvirnost izdelkov. CDUO si zato prizadeva, da se v lokalnem in širšem regijskem okolju poišče ljudi, ki s temi znanji še razpolagajo in se jih pritegne v program prenosa znanj, ki se še posebej osredotoča na mlade, osebe iz ranljivih skupin in druge

brezposelne osebe. S tem se omogoči, da postanejo izdelki uporabne umetnosti priložnost in izziv, ki ohranja naše korenine in daje priložnost za kvalitetno življenje in delo.

2. Povezovanje rokodelcev:

Odprto članstvo spodbuja sodelovanje ljudi, ki s svojim znanjem in delom zagotavljajo dodatno ponudbo proizvodov in storitev, ki ohranjajo našo kulturno dediščino in so v javnem družbenem interesu. Z ohranjanjem starih rokodelskih znanj in razvojem novih izdelkov so vzpostavljene nove možnosti zaposlovanja in zagotavljanja zelenih delovnih mest, ki dvigujejo blaginjo ljudi.

3. Razvoj novih izdelkov:

V povezovanju z ustvarjalci in ustanovami s področja oblikovanja se razvijajo novi izdelki, ki ohranjajo našo tradicijo in kulturno izročilo ter odgovarjajo na izzive in zahteve sodobnega časa. Novi kvalitetni izdelki zagotavljajo rokodelcem delo, širijo njihovo ponudbo in zagotavljajo delovna mesta. So izziv mladim oblikovalcem in širijo ponudbo ter prepoznavnost naše dežele. V procesu sodelovanja in izmenjave znanj se oblikujejo novi produkti in programi.

4. Sodelovanje v konzorciju:

CDUO je član Konzorcija rokodelskih centrov Slovenije, ki je bil ustanovljen v letu 2014 z namenom sooblikovanja pravnih temeljev statusa rokodelcev v Sloveniji. Prizadevanja konzorcija so usmerjena v izboljšanje statusa rokodelcev in s tem povezane zakonodaje, medsebojno povezovanje rokodelskih centrov in rokodelcev, informiranje javnosti o rokodelstvu in organizacijo skupnega Slovenskega rokodelskega festivala, ki poteka vsako leto po različnih krajih Slovenije. Konzorcij povezuje 9 rokodelskih centrov iz cele Slovenije.

Občina Slovenska Bistrica v proračunu zagotavlja sredstva za ohranjanje nesnovne kulturne dediščine na področjih:

- ozaveščanja javnosti o pomenu ohranjanja nesnovne kulturne dediščine,
- organizacije dogodkov in prireditev,
- povezovanja rokodelcev, raziskovanja in prenosa znanj,
- razvoja socialnega podjetništva in podpore razvoju kakovostnih izdelkov,
- nadgradnje turistične ponudbe in promocije območja.

2.5 Ljubiteljska kultura

Ljubiteljsko ustvarjanje in poustvarjanje na področju kulture se v pretežni meri uresničuje v društvih in zavodih, ki so lahko izrazito kulturne narave, lahko pa v okviru svojih dejavnosti izvajajo tudi aktivnosti na področju kulture. Kulturna dejavnost v okviru ljubiteljskih skupin razvija tako posameznikove ustvarjalne sposobnosti kot kulturne potrebe in splošen odnos do kulturnih vrednot. Društva aktivno delujejo na glasbenem, plesnem, gledališkem, likovnem, filmskem, literarnem področju, ohranjajo in promovirajo kulturno dediščino, povezujejo člane in podpirajo izmenjavo izkušenj, sodelujejo z podobnimi organizacijami doma in v tujini.

Delovanja društev na področju ljubiteljskih kulturnih dejavnosti presegajo lokalni pomen, saj se vključujejo tudi v programe regijskega, nacionalnega ter mednarodnega pomena.

V interesu občine je finančno podpreti dejavnost vseh aktivnih kulturnih društev, ki delujejo na kulturnih področjih. Občina zagotavlja sredstva za sofinanciranje ljubiteljske kulture v proračunu in jih izvajalcem dodeljuje z javnim razpisom. Razdelitev proračunskih sredstev za ljubiteljsko kulturo se določi letno s Programom ljubiteljske kulture Občine Slovenska Bistrica, ki ga sprejme občinski svet Občine Slovenska Bistrica vsako leto po sprejetju proračuna.

V okviru financiranja ljubiteljske kulture Občina Slovenska Bistrica namenja proračunska sredstva za:

- sofinanciranje programov ljubiteljske kulture,
- delovanje društev in njihovih zvez,
- sofinanciranje drugih materialnih stroškov programov ljubiteljske kulture,
- sofinanciranje prostorov za izvajanje dejavnosti.

V okviru javnega interesa zagotavlja Občina tudi pogoje za delovanje Javnega sklada za kulturne dejavnosti, območne izpostave Slovenska Bistrica.

Javni sklad RS za kulturne dejavnosti, območna izpostava Slovenska Bistrica

Z ustanovitvijo Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti (JSKD) je bila postavljena pomembna kulturna mreža 59 območnih izpostav sklada, ki pokriva celotno ozemlje Slovenije, sega pa tudi v zamejstvo in mednarodni prostor in tako omogoča dostop do pomembnejših kulturno-umetniških dosežkov tudi zunaj večjih urbanih središč. Celovita, profesionalna mreža za vsestranski razvoj ustvarjalnih potencialov v kulturi skozi programe omogoča osebno rast in kulturno povezovanje, spodbuja programe kulturne vzgoje in vseživljenjskega učenja ter krepí kompetence, znanja in sposobnosti. JSKD organizira kulturne prireditve in izobraževanja, izdaja strokovne revije in druge publikacije, na podlagi javnih razpisov sofinancira kulturne projekte ter podeljuje priznanja za

izjemne dosežke in dolgoletno kulturno delo. Strokovno in organizacijsko pomaga kulturnim društvom in zvezam v Sloveniji in zamejstvu.

Območna izpostava JSKD Slovenska Bistrica (OI JSKD) deluje od leta 1998 in s svojim delovanjem pokriva območje štirih občin: Slovenska Bistrica, Makole, Poljčane in Oplotnica. Na tem območju aktivno deluje 42 kulturnih društev, v okviru katerih je združenih približno 120 različnih kulturnih sekcij, prav tako je približno 60 aktivnih otroških in mladinskih skupin, ki delujejo v vrtcih, osnovnih šolah, Glasbeni šoli in Srednji šoli Slovenska Bistrica.

Izpostava ima za izhodiščno poslanstvo spodbujanje društvene dejavnosti, spodbujanje otroških in mladinskih skupin, podpiranje ustvarjalnih posameznikov in predvsem širjenje ljubiteljske kulture ter zviševanje ravni tovrstne ustvarjalnosti. Zagotavlja strokovno, administrativno in organizacijsko pomoč ljubiteljskim kulturnim društvom. Organizira območne in regijske revije ter srečanja za otroke (predšolske, osnovnošolske), mladinske (osnovnošolske, srednješolske) skupine ter odrasle skupine. Na prireditvah sodelujejo tudi kulturne skupine Etnološkega društva, Turističnega društva in Društva upokojencev.

Izpostava uspešno sodeluje z društvi, sekcijami in posamezniki ter z Zvezo kulturnih društev občin Makole, Poljčane, Slovenska Bistrica, Zvezo Svobod Slovenska Bistrica, Ljudsko univerzo Slovenska Bistrica, Razvojno informacijskim centrom Slovenska Bistrica in Turistično informativnim centrom Slovenska Bistrica. Konstruktivno je tudi sodelovanje z vrtci in osnovnimi šolami.

Največ poudarka se daje organizaciji srečanj in izobraževanj; od načrtovanja, priprave in vse do izvedbe posameznega kulturnega dogodka. Kulturni dogodki se izvajajo v avlah in telovadnicah osnovnih šol, kulturnih in večnamenskih domovih občin ter zunaj na prostem. Težave se pojavijo vedno, kadar se izvaja program prireditev v kulturnih in večnamenskih domovih, kjer ni dovolj spremljevalnih prostorov. Zato je potrebno imeti na razpolago več vodnikov, ki poskrbijo, da se prostori pravočasno izpraznijo, da se lahko naslednja nastopajoča skupina pripravi na svoj nastop. Kot organizatorji upoštevamo pomembnost, da imajo vsi nastopajoči enake pogoje.

Glede na potrebe izpostava organizira tudi izobraževanja za vodje in člane skupin. Podeljuje priznanja za sodelovanje na revijah in izobraževanjih ter značke in jubilejna priznanja za dolgoletno delo v ljubiteljski kulturi. Je uveljavljen nosilec, organizator in soorganizator neinstitucionalnih kulturnih dogodkov.

Področja ljubiteljskih kulturnih dejavnosti in društev

Delujoče kulturne skupine na območju OI Slovenska Bistrica v letu 2025 glede na dejavnost so sledeče:

- Vokalna glasba: 8 odraslih pevskih zborov, 8 malih pevskih skupin, 9 mladinskih pevskih zborov in 21 otroških pevskih zborov.

- Instrumentalna glasba: 4 pihalni in 2 tamburaška orkestra.
- Gledališka in lutkovna dejavnost: 9 odraslih gledaliških skupin, ki se bienalno predstavijo na območnih srečanjih, 11 otroških gledaliških skupin, 10 otroških lutkovnih skupin, 1 mladinska lutkovna skupina, 2 odrasli lutkovni skupini in 1 sekcija kamišibaj gledališče.
- Folklorna dejavnost: 5 odraslih folklornih skupin, 3 otroške folklorne skupine, 13 skupin pevcev ljudskih pesmi in 6 skupin godcev ljudskih viž.
- Plesna dejavnost: 1 otroška plesna skupina in 4 skupine orientalskih plesalk
- Likovna dejavnost: 11 likovnih sekcij, 1 keramična in lončarska sekcija.
- Fotografska in video dejavnost: 3 fotografske in 1 video sekcija.
- Filmska dejavnost: 5 filmskih skupin iz osnovnih šol.
- Literarna dejavnost: 4 literarne in 7 recitatorskih sekcij.
- Večzvrstna dejavnost: 2 etnološki društvi, 1 koledniška skupina, ki z interpretiranjem ohranjajo lokalno kulturno dediščino.

Temeljni program JSKD

Temeljni program JSKD je že v osnovni strukturi (piramidna programska shema, mreža povezanosti OI JSKD) zastavljen s težnjo po čim bolj učinkovitem doseganju primarnega cilja – s strokovno, organizacijsko in finančno pomočjo nuditi kulturnim društvom kvaliteten okvir za njihovo delovanje ter skrbeti za njihov uravnotežen razvoj ne glede na geografsko pripadnost. Bistveni komponenti temeljnega programa sta skrb za kulturna društva; njihov nastanek, delovanje in razvoj, spremljanje delovanja društev, neposredna pomoč in svetovanje ter piramidna organiziranost programa. Zasnova in organizacija prireditev ter izobraževanj na treh nivojih s preglednimi srečanji in selekcijami omogoča društvom predstavitev delovanja (območna raven) ter primerjanje z drugimi društvi (regijska in državna raven).

Temeljni program obsega glasbeno dejavnost (vokalno, instrumentalno), gledališko in lutkovno, folklorno, likovno (kiparstvo, slikarstvo, keramika), fotografsko, filmsko in video, literarno in večzvrstno (društva in projekti, ki se povezujejo s turizmom, športom, itd.) dejavnost. Naloga OI JSKD je nudenje strokovne podpore društvom na aktivnih področjih in zaznavanje potreb po izobraževanju in razvoju tistih dejavnosti, ki še niso razvite, oziroma so v manjšini. Strokovna služba na sedežu sklada pokriva vsa področja dejavnosti.

Skrb za kulturna društva

Skrb za kulturna društva je primarna in najpomembnejša naloga JSKD. Vsaka OI JSKD mora v celoti izpolnjevati navedene osnovne naloge, saj s tem ustvarja stimulatивно okolje za razvoj društvene in ljubiteljske kulture ter kvalitetno delo ustvarjalcev in poustvarjalcev:

- letni programski posvet za KD, predvidoma na začetku nove sezone;
- posredovanje informacij glede izobraževanj, prireditev, revij, razpisov, pozivov in drugih podatkov (bistvena sta način in pravočasnost obveščanja);

- pomoč društvom pri prijavljanju na razpise/pozive za sofinanciranje na lokalnem državnem in mednarodnem nivoju;
- organiziranje izobraževanj za potrebe društev - za člane in strokovne vodje (praktična izobraževanja, ki so neposreden odziv na potrebe društev);
- pomoč pri organizaciji samostojnih prireditev KD (spodbujanje lastnih projektov KD);
- pomoč pri izpeljavi večjih projektov/festivalov, kjer je glavni organizator KD;
- pomoč pri promociji dejavnosti KD;
- pomoč pri oblikovanju vabil, programskih listov, plakatov in fotokopiranje;
- spremljanje potreb po izobraževanju članov in vodij / mentorjev društev;
- udeležba na sestankih in občnih zborih KD (na željo KD);
- navezovanje stikov z drugimi sorodnimi društvi izven domačega prostora, v širšem slovenskem prostoru in tudi v tujini;
- iskanje ustrezne strokovne literature pomembne za delo društev.

Prireditve in izobraževanje

Program, ki ga izvaja strokovna služba na sedežu in na OI JSKD po vsej Sloveniji, je zasnovan na treh medsebojno povezanih ravneh, ki se nadgrajujejo in dopolnjujejo: območne, regijske in državne. Vsaka raven je sestavljena iz dveh osnovnih komponent: prireditev (koncerti, tekmovanja, razstave, literarni večeri) in izobraževanj (seminarske oblike, delavnice, kolonije).

Prireditve so namenjene predstavitvi, primerjavi in vrednotenju dosežkov ljubiteljskih kulturnih društev in skupin. Nastope spremljajo strokovnjaki za ustrezna področja, ki analizirajo predstavljeno delo in svetujejo metode dela. Hkrati izbirajo kvalitetne kandidate za udeležbo na prireditvah regijske oz. državne ravni. Izobraževanje pokriva vsa področja ustvarjanja, vse socialne, starostne in izobrazbene skupine in je konkretno naravnano za pridobivanje neposrednih, praktičnih znanj.

Območni program

Pri organizaciji in zagotavljanju programov prireditev na območni ravni JSKD uresničuje pomembno socialno funkcijo, saj v tem okolju predstavljajo raznolike socialne strukture in kulturna društva. Pri tem kakovost ni najpomembnejše merilo. Vsa kulturna društva, ki to želijo, imajo enkrat letno možnost predstavitve svoje dejavnosti. Območne prireditve so torej namenjene spremljanju dela društev in skupin, ki delujejo na lokalnem področju. Prireditve strokovno spremljajo selektorji, ki analizirajo predstavljeno delo, izpostavijo najboljše ter opozarjajo na pomanjkljivosti in napake, ki jih je z izbiro ustrezne metode dela mogoče odpraviti. Opozarjajo tudi na pomanjkljivo znanje vodij skupin in možnosti dopolnilnega izobraževanja. Pisna analiza ima tudi dokumentarno vrednost. Je hkrati tudi vodilo za delo in nadaljnje načrte JSKD za pripravo izobraževanj. Območno predstavitev je treba omogočiti tudi v primeru, kadar v okolju deluje samo eno tovrstno društvo; v tem primeru v okviru koordinacije več izpostav.

Območno raven izobraževanja sestavljajo temeljna znanja iz posamezne dejavnosti v primerih, ko je glavni cilj spodbuditi dejavnost na področju, kjer je zaznati primanjkljaj. Priporočljiva oblika so delavnice izrazito praktičnega značaja, ki so neposreden odgovor na konkretne potrebe lokalnih društev.

Regijski program

Območne izpostave se povezujejo v regijske koordinacije, kar omogoča povezovanje dejavnikov tudi izven lokalnega kroga. S tem se krepijo regionalne povezave in spodbuja skladen regionalni razvoj. To hkrati spodbuja kakovosten timski pristop in sledenje enakomernemu razvoju dejavnosti po posameznih področjih (glasba, gledališče, itd.) kot izhodišču za regijsko načrtovanje. Regijske koordinacije pripravljajo pregledna srečanja skupin in posameznikov, ki so bili na podlagi strokovne selekcije izbrani na območnih srečanjih. To je višja kakovostna stopnička, kamor se uvrščajo le izbrane skupine. Glavni merili izbire sta kakovost in napredek iz pretekle sezone. Temeljni poudarek je na premiku od kvantitete h kvaliteti.

Programi regijskih izobraževanj vsebinsko izhajajo iz potreb, ki jih ugotavljajo strokovni spremljevalci revij in srečanj. Izobraževanja na tem nivoju se organizirajo s strokovnimi spremljevalci revij in srečanj za posamezno dejavnost in so primarno namenjena članom društev, za izobrazbo mentorjev oz. vodij je poskrbljeno na državnem nivoju.

Državni program

Na področjih, kjer velja piramidni sistem do državne ravni, se srečanja zaključijo z državnim prikazom najboljših skupin. Veljajo izključno merila kakovosti.

Izobraževanje na državni ravni je posvečeno nadgradnji znanj. Predvidoma se jih udeležijo vodje/mentorji, ki vodijo najbolj perspektivne skupine in potrebujejo najboljša znanja. Predavatelji so najboljši domači in tuji strokovnjaki s področij dela, ki lahko zagotovijo sveža in atraktivna znanja ter seznanijo udeležence z novimi pristopi in tehnikami dela.

Izzivi:

Plesna dejavnost

Cilj je razvoj plesne ustvarjalnosti otrok in mladine in privabiti plesne skupine iz vrtcev, osnovnih šol in plesnih klubov ter preko izobraževanj ponovno poskusiti spodbuditi tovrstno dejavnost sodobnega plesa.

Glede na to, da ta dejavnost na območju OI JSKD Slovenska Bistrica še ni razvita oz. je v zatonu v celotni koordinaciji Ptuj, kamor spada OI JSKD Slovenska Bistrica, Ormož, Lenart in Ptuj, bo potrebno v okviru regije razmisliti in podati smernice o pridobitvi oz. ponovni vključitvi plesnih skupin v regiji. Že nekaj let namreč poteka ena območna revija plesnih skupin za celotno

koordinacijo Ptuj, kjer je prijavljenih največ 10 do 11 plesnih skupin. Ciljna usmerjenost je, da se na vsaki OI JSKD v okviru regije izvede svoja območna plesna revija.

Folklorna dejavnost

V zadnjih dveh letih je zaznan veliki upad otroških folklornih skupin. V času pred epidemijo virusa Covid-19, leta 2019 je bilo kar 9 otroških folklornih skupin. V letu 2025 so ostale samo še 3 aktivne skupine. S spodbujanjem, smernicami in napotki ter izobraževanji bomo poskušali pridobiti skupine nazaj.

Pridobitev mladih v kulturnih društvih

Takoj, ko mladi zapustijo osnovnošolske klopi, postanejo dijaki in kasneje študenti, se po večini ne odločajo za vključitve v prostočasne dejavnosti v okviru kulturnih društev. Srečujejo z izzivi pomanjkanja prostega časa, zaradi vsakodnevnih voženj in preobremenjenosti s šolskimi in kasneje s študijskimi obveznostmi. Zagotovo pa ima velik vpliv tudi moderna tehnologija in z njo povezane spletne aplikacije. Gre tudi za medgeneracijsko razliko, zato bi bilo potrebno poiskati pravilni pristop in vzpostaviti z mladimi osebno komunikacijo, prisluhniti tudi njihovim željam, glede morebitnih sprememb in jih spodbuditi, da se vključijo v sekcije kulturnih društev.

Ciljne usmeritve:

- izvajanje programov ljubiteljske kulture v skladu s sprejetim načrtom in usmeritvami Sveta območne izpostave;
- izvedba kulturnih programov, ki omogočajo predstavitev in sodelovanje društev, skupin in posameznikov na preglednih revijah, srečanjih in tekmovanjih;
- pomoč pri izvedbi produkcije lokalnih projektov;
- sodelovanje z občinami Slovenska Bistrica, Makole, Poljčane in Oplotnica, kulturnimi društvi vseh štirih občin, Zvezo kulturnih društev občin Makole, Poljčane, Slovenska Bistrica, Zvezo Svobod Slovenska Bistrica, Zavodom za kulturo Slovenska Bistrica, Ljudsko univerzo Slovenska Bistrica, osnovnimi šolami in vrtci;
- skrb za programsko, administrativno in svetovalno dejavnost ljubiteljskim kulturnim društvom;
- spremljanje, spodbujanje, organiziranje, posredovanje in tudi izvajanje ljubiteljske kulturne dejavnosti na območju vseh štirih občin;
- spodbujanje različnih vrst kulturnih dejavnosti v vrtcih, osnovnih šolah in Srednji šoli Slovenska Bistrica;
- oblikovati projekte, ki bi zagotovili povečanje vključenosti mladih v sekcije kulturnih društev;
- obveščanje društev o razpisih in pozivih ter pomoč pri prijavi;
- organizacija izobraževanj glede na želje, pobude in potrebe društev ali posameznikov;
- dvig kvalitete ustvarjalnosti na področju delovanja ljubiteljske kulture.
- dobri medosebni odnosi s spoštljivo in konstruktivno komunikacijo.

2.6 Mediji

Občina Slovenska Bistrica zagotavlja javni interes na področju medijev z izdajanjem občinskega glasila Informator z namenom:

- informiranja občanov o delu občinske uprave, župana in občinskega sveta,
- informiranje o aktualnih zadevah drugih organizacij in posameznikov,
- objavljane lokalnih novic in zanimivosti, preteklih dogodkov in pomembnih informacij za občane,
- objavljane programov in napovedi dogodkov.

Glasilo brezplačno prejmejo vsa gospodinjstva v občini. Letno izide šest tiskanih številčk glasila, izhaja pa v nakladi približno 9,500 izvodov.

3 USMERITVE V PRIHODNJEM OBDOBJU

Knjižnična dejavnost:

Knjižnice so se z uvedbo novih tehnologij in vsebin vzpostavile v središča raznovrstnih znanj, ki prispevajo h krepitvi bralne kulture, na znanju temelječe družbe. kritičnega razmišljanja in demokratičnosti družbe. So pomembno mesto srečevanja skupnosti, delujejo medgeneracijsko, spodbujajo vseživljenjsko učenje in so kot kulturno-izobraževalni centri podpora formalnemu izobraževanju.

Prizadevali si bomo za nadaljnjo krepitev knjižnične mreže, vključno s skrbjo za ustrezne prostorske pogoje in opremo, spodbujanjem digitalizacije in dostopnosti digitaliziranih knjižničnih gradiv. Z zagotavljanjem finančnih sredstev želimo omogočiti pogoje za ustrezno opremljenost s knjižničnim gradivom, kar bo zagotavljalo enakopravno dostopnost knjižničnih storitev najširšemu krogu prebivalstva.

Umetniški programi:

Področje izvajanja umetniških programov bomo razvijali v smeri zagotavljanja ustreznih pogojev delovanja javne službe na področju kulture, ki jo izvaja Zavod za kulturo. Posebno pozornost je potrebno nameniti spodbujanju povezovanja programov kulture z drugimi sektorji, predvsem s turizmom, s čimer bomo okrepili kulturno-turistično ponudbo območja in prispevali k dvigu njene dodane vrednosti.

Kulturna dediščina:

Kulturna dediščina poleg svoje zgodovinske razsežnosti predstavlja velik potencial za trajnostni razvoj in dvig kakovosti življenjskega okolja. Razvoj dediščinskega turizma širi prepoznavnost in povečuje konkurenčnost območja, spodbuja gospodarski razvoj in ustvarja nove priložnosti za kulturne in kreativne industrije.

Na področju snovne kulturne dediščine sodobni trendi interpretacije narekujejo potrebo po digitalizaciji in modernizaciji vsebin, ki izboljšujejo uporabniško izkušnjo z naprednejšimi in interaktivnimi vsebinami. Prizadevali si bomo za razvoj sodobnih digitaliziranih turističnih produktov, ki bodo omogočili revitalizacijo kulturne dediščine v okviru svoje namembnosti in ustvarili priložnosti za njeno aktivno trženje.

Nesnovna kulturna dediščina se sooča z izzivi ohranjanja avtentičnosti, prenosa znanj na mlajše generacije, komercializacije in vključevanja v lokalno okolje. Potrebno je zagotoviti aktivno vlogo nosilcev ter ustrezna finančna sredstva, dvigniti zavedanje o pomembnosti nesnovne kulturne dediščine in omogočiti pogoje za zagotavljanje kontinuitete in prenos veščin na mlajše generacije.

Ljubiteljska kultura:

Občina Slovenska Bistrica ima bogato tradicijo kulturnega življenja, ki se odraža v pestri in močno razviti ljubiteljski kulturi. Glavni izzivi in omejitve so povezani predvsem s pomanjkanjem finančnih sredstev za delovanje ljubiteljskih kulturnih skupin ter upadom zanimanja mladih za vključevanje v kulturna društva. Za spodbujanje vključevanja mladih v programe ljubiteljske kulture in ohranjanja njenega obsega je potrebno okrepiti medsebojno sodelovanje in načrtovati dolgoročne ukrepe za aktivacijo mladih.

4 KLJUČNI CILJI IN UKREPI

Občina Slovenska Bistrica bo izvajala ukrepe, ki jih je opredelila na štirih področjih delovanja:

- Izvajanje javne službe na področju kulture,
- Varovanje kulturne dediščine,
- Ljubiteljska kultura in
- Mediji.

PODROČJE	CILJI	UKREPI	KAZALNIKI
Izvajanje javne službe na področju kulture	Zagotavljanje prostorskih pogojev in opreme javnih zavodov na področju kulture	Investicijsko vzdrževanje prostorov in nakup opreme za delovanje javnih zavodov na področju kulture	Površina obnovljenih in ustrezno opremljenih prostorov
	Zagotavljanje izvajanja redne dejavnosti javnih zavodov na področju kulture	Sofinanciranje redne dejavnosti javnih zavodov na področju kulture in zagotavljanje ustreznega števila kadrov	Obseg delovanja redne dejavnosti javnih zavodov na področju kulture
	Zagotavljanje dostopnosti storitev za vse prebivalce	Spodbujanje digitalizacije in uporabe elektronskih storitev	Število izvedenih projektov digitalizacije in uporabe elektronskih storitev
		Zagotavljanje informacij v različnih oblikah (veliki tisk, znakovni jezik, brajica, zvok...)	Število novih oblik podajanja informacij
		Izboljšanje fizične dostopnosti z odpravljanjem arhitektonskih ovir	Število izvedenih projektov izboljšanja fizične dostopnosti storitev javnih služb na področju kulture

Varovanje kulturne dediščine	Izboljšanje dostopnosti kulturnih spomenikov (snovna KD)	Obnova in revitalizacija kulturnih spomenikov	Število obnovljenih in revitaliziranih kulturnih spomenikov
	Vključevanje kulturne dediščine v turizem (snovna in nesnovna KD)	Oblikovanje novih kulturno-turističnih produktov, ki temeljijo na kulturni dediščini	Število novih kulturno – turističnih produktov
	Krepitev pomena kulturne dediščine v lokalnem okolju (snovna in nesnovna KD)	Podpora izobraževanju, ozaveščanju in informiranju javnosti o pomenu kulturne dediščine	Število podprtih dogodkov ali aktivnosti, namenjenih ozaveščanju
	Ohranjanje nesnovne kulturne dediščine (nesnovna KD)	Zagotavljanje tehnične, administrativne in finančne podpore za delovanje CDUO	Obseg podprte dejavnosti CDUO
Ljubiteljska kultura	Spodbujanje ljubiteljske kulture	Sofinanciranje programov ljubiteljske kulture, delovanja društev in njihovih zvez, drugih materialnih stroškov programov ljubiteljske kulture in prostorov za izvajanje dejavnosti	Število podprtih programov ljubiteljske kulture Število javnih razpisov za sofinanciranje ljubiteljske kulture
	Omogočanje pogojev za delovanje JSKD-OI Slovenska Bistrica	Sofinanciranje programa javnih del v JSKD-OI Slov. Bistrica	Število zaposlitev preko programa javnih del
Mediji	Podpora izvajanju javne službe na področju medijev	Zagotavljanje finančnih sredstev za občinsko glasilo Informator	Število izdanih številk občinskega glasila

5 NAČIN IZVAJANJA IN SPREMLJANJA

Vsako leto bo ob sprejemanju proračuna Občine Slovenska Bistrica izdelan Načrt razvojnih programov, ki bo vseboval terminsko in vrednostno opredeljene projekte ter vire sredstev za njihovo izvedbo. Ker so sredstva omejena, bo za izvajanje ukrepov LPK občine Slovenska Bistrica ključno pridobivanje sredstev iz državnega proračuna in evropskih skladov.

V načrt razvojnih programov se bodo vključevali, ki bodo izkazovali večji prispevek k:

- spodbujanju lokalnega razvoja,
- krepitevi trajnostne rabe lokalnih virov in uporabi trajnostnih praks,
- varovanju kulturne dediščine in ohranjanju identitete območja,
- izboljšanju kakovosti kulturnih programov v občini,
- povezovanju z drugimi sektorji,
- zmanjševanju neenakosti,
- izboljšanju kakovosti javnih prostorov, ki so namenjeni izvajanju kulturnih programov,
- razvoju zelenih delovnih mest.

V operativno izvajanje LPK občine Slovenska Bistrica bo vključena tako občinska uprava kot tudi ostali akterji na področju institucionalne in ljubiteljske kulture. Spremljanje izvajanja ukrepov LPK bo razdeljeno na:

- tekoče spremljanje izvajanja projekta, za katerega je odgovoren vodja projekta na Občini Slovenska Bistrica oz. župan;
- letno spremljanje, ki ga opravi projektna skupina.

Dokument se bo usklajeval s predstavniki občinske uprave, predstavniki javnih zavodov ter ljubiteljske kulture.